

מינה:

ותמהינן: אי (16) הכי, פחות מכאן מעומק וגובה י' טפחים, שכתוב במשנה שנמדדים עמה ונפדים לפי ג' סלעים, שיפדו נמי בשווים כיון שאינם בכלל "זרע חומר שעורים"?!?

ומשינינן: הני נקעים הפחותים מי' נגאני דארעא [ספלי הקרקע] מיקרו, על שם הקרקע הם נקראים ואינם נחשבים בפני עצמם.

וכן סלעים הפחותים מי', שידרי [ע"ש שדרה של בהמה שהיא גבוהה] דארעא מיקרו על שם הקרקע הם נקראים, ואינם נחשבים בפני עצמם.

שינינו במשנה: הקריעה שתיים ושלוש שנים לפני היובל נותן סלע ופונדיון לשנה.

תנו רבנן: "וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות עד שנת היובל ונגרע מערכך", מלמד שמגרע את השנים שעברו מערך ג' סלעים אף מן ההקדש. שלא תאמר שאינו מגרע אלא את אותן השנים שהיתה חולין עד שהקדישה, אלא אף השנים שמן הקדשו עד פדיונו מגרע! וללמדנו בא: שאם אכלה הקדש על ידי זריעת הגזבר, או שהשכירה (17) ההקדש לפירות שנה או שתיים ואחר כך בא לפדותה, אי נמי אפילו לא אכלה ההקדש אלא שהיתה השדה לפניו של ההקדש בלא שימוש, נגרעות שנים אלו שעד שנת הפדיון מערך פדיונו. ועל כן נותן רק סלע ופונדיון לשנה, שמהפדיון ועד היובל.

שינינו במשנה: ואם אמר הריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו.

תנו רבנן: מניין שאם אמרו בעלים הרינו נותנים דבר [ערך] שנה בשנה עצמה כשיעמדו בה, שאין שומעין להם, אלא

מעשרה נמי.

17. כך פירש רש"י, ותמה הרש"ש איך אפשר להשכיר שדה של הקדש, והרי אפילו בית הכנסת מבואר במגילה שאסור להשכיר כי הוא עומד עדיין בקדושתו, וכן לעיל [כא א] מבואר בגמרא שהמשכיר בית לחברו והקדישו המשכיר אסור לשוכר לגור בבית ויש על זה איסור מעילה, והיינו שלא מועיל שכירות להתיר בה שימוש בדבר של הקדש, והביא גם מהרע"ב בשבועות [פ"ו מ"ה] שאסור להשכיר קרקע של הקדש.

ובספר מעשה חושב תירץ, שאין כוונת רש"י להשכרה כפשוטו, אלא כוונת רש"י שעושים פדיון על שנה אחת, וכמו שהתבאר

16. הקשו הראשונים הלא גם בלי דברי מר עוקבא שמדובר בנקעים מלאים מים יהיה קשה מסלעים פחות מעשרה מדוע נמדדים עמה והרי אינם ראויים לזריעה? ותירצו התוספות בקידושין [והובא בהשמטות השיטה המקובצת] שבלי מר עוקבא יש לומר, שהדין אינו תלוי כלל בזה שראוי לזריעה. אך למר עוקבא שחידש שהדין חמישים שקל הוא דוקא בקרקע הראויה לזריעה שוב קשה, אם כן, בפחות מעשרה נמי, שהרי אינם ראויים לזריעה.

ובשיטה מקובצת הביא שהרא"ש תירץ, שהיה אפשר לפרט שמדובר בסלעים מכוסים עפר והם ראויים לזריעה, ורק לדברי מר עוקבא שמדובר בנקעים שאינם ראויים לזריעה [ולכן אינם נמדדים עמה] קשה, שאם כן, פחות